

Kapitalistický boom

Po převratu v roce 1989 nastal v řadě horských obcí „bouřlivý stavební rozvoj“. Jako houby po dešti začaly u silnic vyrůstat boudy, stánky a krámky, někdy jako solitéry, jindy namačkané v ucelená tržiště. Po paličkování krajek, tamburínování, šití rukavic a kdoví čeho dalšího se zdejší Krušnohořím začala šířit nová živnost. Nabízeli se trpaslíci, cigarety, chlást. Nová vlna tentokrát nepřišla ze Saska, ale až z dalekého Východu. Ale možná až tak zase nová nebyla. Pašování si oblíbili mnozí Krušnohorci už v minulosti, svého času chrčila jáchymovská „tabačka“ ve velkém cigára, natož pak trpaslíci. Ti se zajisté vtírali za dlouhých zimních večerů do každické mysli ve sněhem zavátých chalupách. Těžko se zahání myšlenka, zda tito příšedší noví nepřechytračili ty dosud nezakořeněné pouze tím, že nelenili a osvojili si zdejší dějepis.

Po pionýrských rozpacích prvních po-převratových let začaly konat některé obce a stavební úřady. Územní plány bolestně vstřebávaly nákupní zóny a cizokrajné obchodníky před nepohodou milosrdně skryly velkokapacitní plechové sluje. V tomto směru se asi nejvíce zviditelnily Potůčky se svým převelkým vietnamským tržištěm. Ať se to někomu líbí či nelíbí, tak zdejší účelová politika přinesla starousedlíkům podobné výhody, jako starokuvajťanům naftové studny.

Přední příčky hitparády slibů určených polistopadově zmateným občanům obsadily proklamace, že vše vyřeší trh. Klíčovou a všemi nenasytně očekávanou se měla stát odpověď na to, kdy budeme mít platy jako na Západě. Hltavě jsme odezírali slova z úst staronových mesiášů, malujících staronové světlé zítřky. Akceptovatelnými politickými proroky se mohli stát pouze ti, kteří zásadu „bez práce nejsou koláče“ pojali jako socialistický přežitek a bájně platy umístili na konec 20. století. Přes noc jsme se sice stali akcionáři, ale za to pak po dlouhé měsíce a roky bezmocně přihlíželi tomu, jak se náš vysněný blahobyť rozplývá v ruku někdejších nomenklaturních či jiných darebáků. I náplň dosud ve všech pádech skloňovaného hesla „naš zákazník, náš pán“ se ukázala být vyčpělá. Reálným socialismem oblužená společnost se pozvolna probouzela do syrového období ranného kapitalizmu. Svoboda jedných nekončila tam, kde byla pošlapávána práva druhých. Podstata vymodlené demokracie byla redukována na „teď si každý může konečně dělat co chce“. Striktně logická definice Černé a Bílé se definitivně rozplizla v mlhavé odstíny šedi.

Pravý podnikatelský boom, známý z přelomu 19. a 20. století, přes úvodní popřevratovou euforii hory prakticky nezasáhl. Nejlepším hospodářem je soukromá firma, se dennodenně dozvídali nezkušené radní z obrozených médií. To, že by roli soukromníka mohla hrát obec, jim rozum nenašepal. Ani se nepodivili nad tím, proč jim, sakra, stát navrací historický majetek. Mnohá radnice proto vytloukala klín klínem a prodávala o sto šest, co se dalo. Za babku se nakupovaly nemovitosti, ale většinou pouze za účelem spekulace. Kdo v dětství miloval pohádky se zákonitě upamatoval, jak hloupý a líný český Honza udělal díru do světa. Nazrála doba pro Český Sen – jak bez zdlouhavého lopotění fofrem zbohatnout. Svět konečně pochopil pravý význam slova tunelovat.

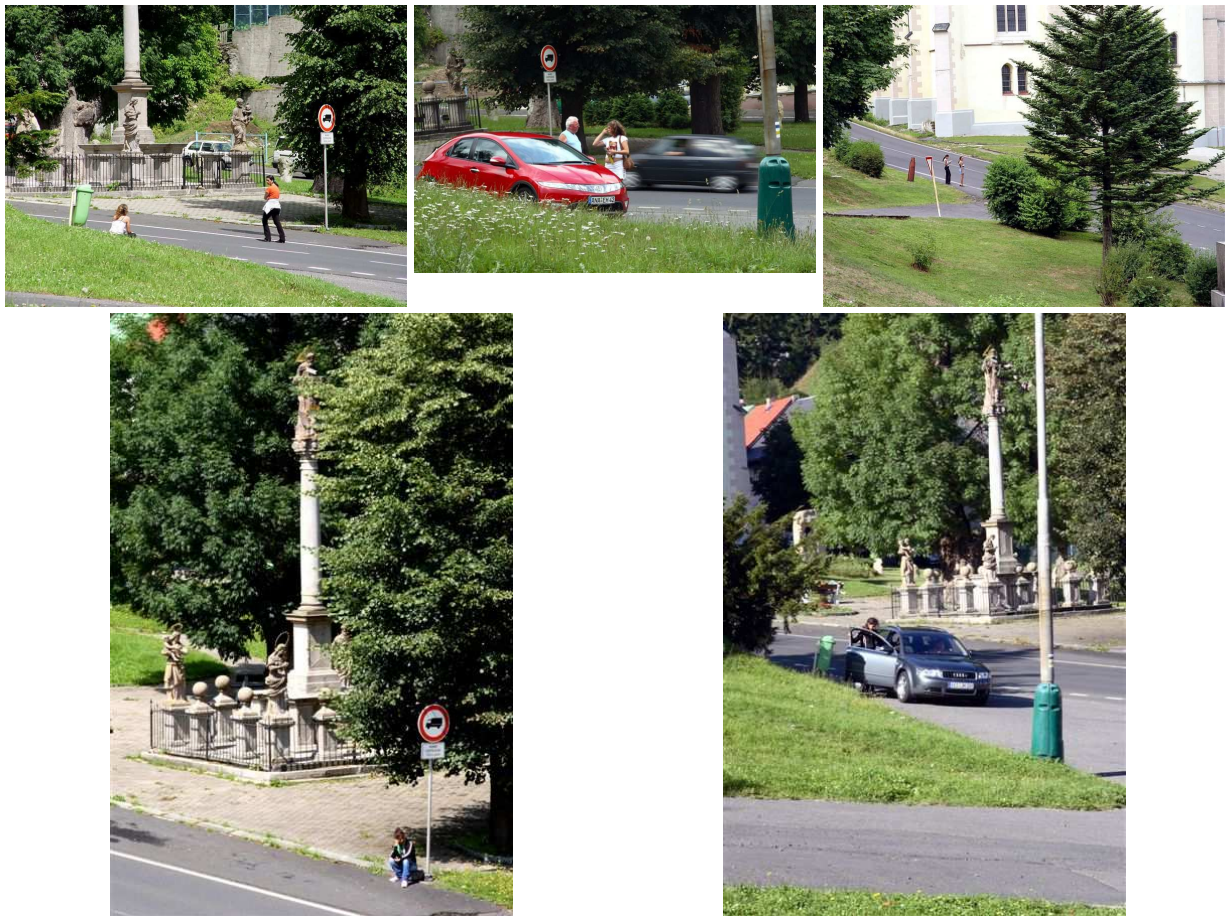

největší budova ve městě poskytla azyl trhovcům
(Potůčky, 2006)

S postupující transformací začaly ubývat pracovní příležitosti, zato se začaly množit herny. Mizely úplně normální obchůdky, přibývaly wechselstube. Domy, jejichž majitelé žili bůhvídkde, nenechavcům zdarma nabízely samy sebe. Turistický ruch se převážně odehrával sezónně na sjezdovkách a celoročně u silnic, vedoucích k hraničnímu přechodu.

Po roce 2000 se tu a tam začalo stavět. Chaty, penziony, hotýlky. Trvalých bydlišť pramálo. I Krušnohoří se dočkalo nového trendu. Žehral-li někdo na socialistickou uniformitu, může žehrat nadále. Konečně i sem vplulo podnikatelské baroko. Náletová pseudoarchitektura už zapustila kořeny i v horách.

turistický ruch se celoročně převážně odehrával u silnic, vedoucích k hraničnímu přechodu

Nikdy se nad svou zvráceností nezamyslely, neboť se domnívají, že byly k tomuto způsobu života stvořeny.
Nejhorší ovšem je, že vlastně mají pravdu.

(Jáchymov, 2003-2007)